

Oswoić znaczy stworzyć więzy

Pytania otwarte dotyczące wartości przyjaźni. Uczeń przedstawia swoje przemyślenia na forum klasy.

W zasobie fotografia i biogram Antoine'a de Saint-Exupéry'ego.

W zasobie plik audio fragmentu "Małego Księcia", w którym lis daje rady chłopcu oraz 19 ćwiczeń, w tym 4 ćwiczenia interaktywne. Uczeń opisuje bohaterów, określa temat rozmowy lisa z Małym Księciem, omawia złote myśli lisa, czyta tekst z podziałem na role, układa pytania do konferencji prasowej z Małym Księciem.

Bibliografia:

- Źródło: Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Książę*, Warszawa 2000, s. 50–51.

Oswoić znaczy stworzyć więzy

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 1

Odpowiedz na pytania. Swoje przemyślenia zapisz poniżej lub w zeszycie.

- Czym jest przyjaźń?
- Czy masz przyjaciół? Skąd wiesz, że nimi są?
- Jak można poznać, że ktoś jest prawdziwym przyjacielem?

Polecenie 2

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 1

Przyporządkuj synonimy i antonimy wyrazu „przyjaźń” do odpowiednich grup.

Synonimy

Antonimy

przychylność

familiarność

niechęć

nienawiść

antypatia

koleżeństwo

życzliwość

braterstwo

przywiązanie

kumpłostwo

wrogość

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Antoine de Saint-Exupéry

Źródło: a. nn., fotografia czarno-biała, domena publiczna.

O autorze

Antoine de Saint-Exupéry

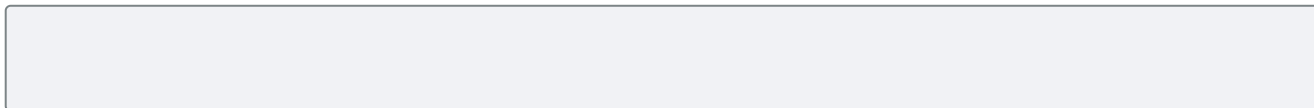
1900 – 1944

Antoine de Saint-Exupéry

Francuski lotnik, pisarz i poeta. Najślynniejsze dzieło [Antoine'a de Saint-Exupéry'ego](#) to „Mały Książę” – filozoficzna baśń dla dzieci, uznawana za jedno z najważniejszych i najpopularniejszych dzieł literatury światowej.

Polecenie 3

Przeczytajcie w klasie fragment „Małego Księcia” z podziałem na role, lub posłuchajcie nagrania.

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/PfzZ89U6H>

O spotkaniu Małego Księcia z lisem czyta Elżbieta Golińska

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Recytacja – nagranie audio fragmentu powieści "Mały Książę", której autorem jest Antoine de Saint-Exupéry.

Antoine de Saint-Exupéry

Mały Książę

Wtedy pojawił się lis.

- Dzień dobry – powiedział lis.
- Dzień dobry – odpowiedział grzecznie Mały Książę i obejrzał się, ale nic nie dostrzegł.
- Jestem tutaj – posłyszał głos – pod jabłonią.
- Ktoś ty? – spytał Mały Książę. – Jesteś bardzo ładny...
- Jestem lisem – odpowiedział lis.
- Chodź pobawić się ze mną – zaproponował Mały Książę. – Jestem taki smutny...
- Nie mogę bawić się z tobą – odparł lis. – Nie jestem oswojony.
- Ach, przepraszam – powiedział Mały Książę. Lecz po namyśle dorzucił: – Co znaczy „oswojony”?
- Nie jesteś tutejszy – powiedział lis. – Czego szukasz?
- Szukam ludzi – odpowiedział Mały Książę. – Co znaczy „oswojony”?
- Ludzie mają strzelby i polują – powiedział lis. – To bardzo kłopotliwe. Hodują także kury i to jest interesujące. Poszukujesz kur?
- Nie – odrzekł Mały Książę. – Szukam przyjaciół. Co znaczy „oswoić”?
- Jest to pojęcie zupełnie zapomniane – powiedział lis. – „Oswoić”

znaczy „stworzyć więzy”.

– Stworzyć więzy?

– Oczywiście – powiedział lis. – Teraz jesteś dla mnie tylko małym chłopcem, podobnym do stu tysięcy małych chłopców. Nie potrzebuję ciebie. I ty także mnie nie potrzebujesz. Jestem dla ciebie tylko lisem, podobnym do stu tysięcy innych lisów. Lecz jeżeli mnie oswoisz, będziemy się nawzajem potrzebować. Będiesz dla mnie jedyny na świecie. I ja będę dla ciebie jedyny na świecie.

– Zaczynam rozumieć – powiedział Mały Książę. – Jest jedna róża... zdaje mi się, że ona mnie oswoiła...

– To możliwe – odrzekł lis. – Na Ziemi zdarzają się różne rzeczy...

– Och, to nie zdarzyło się na Ziemi – powiedział Mały Książę.

Lis zaciekał się:

– Na innej planecie?

– Tak.

– A czy na tej planecie są myśliwi?

– Nie.

– To wspaniałe! A kury?

– Nie.

– Nie ma rzeczy doskonałych – westchnął lis i zaraz powrócił do swej myśli: – Życie jest jednostajne. Ja poluję na kury, ludzie polują na mnie. Wszystkie kury są do siebie podobne i wszyscy ludzie są do siebie podobni. To mnie trochę nudzi. Lecz jeśli byś mnie oswoił, moje życie nabrałoby blasku. Z daleka będę rozpoznawał twoje kroki – tak różne od innych. Na dźwięk cudzych kroków chowam się pod ziemię. Twoje kroki wywabiają mnie z jamy jak dźwięki muzyki. Spójrz! Widzisz tam łany zboża? Nie jem chleba. Dla mnie zboże jest nieużyteczne. Łany zboża nic mi nie mówią. To smutne! Lecz ty masz złociste włosy. Jeśli mnie oswoisz, to będzie cudownie. Zboże, które jest złociste, będzie mi przypominało ciebie. I będę kochać szum wiatru w zbożu...

Lis zamilkł i długo przypatrywał się Małemu Księżu.

– Proszę cię... oswój mnie – powiedział.

– Bardzo chętnie – odpowiedział Mały Książę – lecz nie mam dużo

czasu. Muszę znaleźć przyjaciół i nauczyć się wielu rzeczy.

– Poznaje się tylko to, co się oswoi – powiedział lis. – Ludzie mają zbyt mało czasu, aby cokolwiek poznać. Kupują w sklepach rzeczy gotowe. A ponieważ nie ma magazynów z przyjaciółmi, więc ludzie nie mają przyjaciół. Jeśli chcesz mieć przyjaciela, oswój mnie!

– A jak się to robi? – spytał Mały Książę.

– Trzeba być bardzo cierpliwym. Na początku siądziesz w pewnej odległości ode mnie, ot tak, na trawie. Będę spoglądać na ciebie kątem oka, a ty nic nie powiesz. Mowa jest źródłem nieporozumień. Lecz każdego dnia będziesz mógł siadać trochę bliżej...

Następnego dnia Mały Książę przyszedł na oznaczone miejsce.

– Lepiej jest przychodzić o tej samej godzinie. Gdy będziesz miał przyjść na przykład o czwartej po południu, już od trzeciej zacznę odczuwać radość. Im bardziej czas będzie posuwać się naprzód, tym będę szczęśliwszy. O czwartej będę podniecony i zaniepokojony: poznam cenę szczęścia! A jeśli przyjdiesz nieoczekiwanie, nie będę mógł się przygotowywać... Potrzebny jest obrządek.

– Co to znaczy „obrządek?” – spytał Mały Książę.

– To także coś całkiem zapomnianego – odpowiedział lis. – Dzięki obrządkowi pewien dzień odróżnia się od innych, pewna godzina od innych godzin. Moi myśliwi na przykład, mają swój rytuał. W czwartek tańczą z wioskowymi dziewczętami. Stąd czwartek jest cudownym dniem! Podchodzę aż pod winnice. Gdyby myśliwi nie mieli tego zwyczaju w oznaczonym czasie, wszystkie dni byłyby do siebie podobne, a ja nie miałbym wakacji.

W ten sposób Mały Książę oswoił lisa. A gdy godzina rozstania była bliska, lis powiedział:

– Ach, będę płakać!

– To twoja wina – odpowiedział Mały Książę – nie życzyłem ci nic złego. Sam chciałeś, abym cię oswoił...

– Oczywiście – odparł lis.

– Ale będziesz płakać?

– Oczywiście.

– A więc nic nie zyskałeś na oswojeniu?

– Zyskałem coś ze względu na kolor zboża – powiedział lis, a później dorzucił: – Idź jeszcze raz zobaczyć róże. Zrozumiesz wtedy, że twoja róża jest jedyna na świecie. Gdy przyjdiesz pożegnać się ze mną, zrobię ci prezent z pewnej tajemnicy.

Mały Książę poszedł zobaczyć się z różami.

– Nie jesteście podobne do mojej róży, nie macie jeszcze żadnej wartości – powiedział różom. – Nikt was nie oswoił i wy nie oswoiłyście nikogo. Jesteście takie, jakim był dawniej lis. Był zwykłym lisem, podobnym do stu tysięcy innych lisów, lecz zrobiłem go swoim przyjacielem i teraz jest dla mnie jedyny na świecie.

Róże bardzo się zawstydzily.

– Jesteście piękne, lecz próżne – powiedział im jeszcze. – Nie można dla was poświęcić życia. Oczywiście moja róża wydawałaby się zwykłemu przechodniowi podobna do was. Lecz dla mnie ona jedna ma większe znaczenie niż wy wszystkie razem, ponieważ ją właśnie podlewałem. Ponieważ ją przykrywałem kloszem. Ponieważ ją właśnie osłaniałem. Ponieważ właśnie dla jej bezpieczeństwa zabijałem gąsienice

(z wyjątkiem dwóch czy trzech, z których chciałem mieć motyle).

Ponieważ słuchałem jej skarg, jej wychwalań się, a czasem jej milczenia. Ponieważ... jest moją różą.

Powrócił do lisa.

– Żegnaj – powiedział.

– Żegnaj – odpowiedział lis. – A oto mój sekret. Jest bardzo prosty: dobrze widzi się tylko sercem. Najważniejsze jest niewidoczne dla oczu.

– Najważniejsze jest niewidoczne dla oczu – powtórzył Mały Książę, aby zapamiętać.

– Twoja róża ma dla ciebie tak wielkie znaczenie, ponieważ poświęciłeś jej wiele czasu.

– Ponieważ poświęciłem jej wiele czasu... – powtórzył Mały Książę, aby

zapamiętać.

– Ludzie zapomnieli o tej prawdzie – rzekł lis. – Lecz tobie nie wolno zapomnieć. Stajesz się odpowiedzialny na zawsze za to, co oswoiłeś. Jesteś odpowiedzialny za swoją różę.

– Jestem odpowiedzialny za moją różę... – powtórzył Mały Książę, aby zapamiętać.

Źródło: Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Książę*, Warszawa 2000, s. 50–51.

Złote myśli lisa

Ćwiczenie 2

Kim są bohaterowie opowiadania? Wybierz jednego z nich i napisz o nim w zeszycie kilka zdań.

Ćwiczenie 3

Określ temat rozmowy lisa z Małym Księciem, dokończ zdanie: Mały Książę rozmawia z lisem o...

Ćwiczenie 4

Zaznacz tematy, które poruszał Mały Książę w rozmowie z lisem.

☐

czas

☐

miłość

☐

zabawa

☐

odpowiedzialność

☐

prawda

☐

przyjaźń

☐

szczęście

☐

pieniądze

☐

zdrada

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 5

Lis przekazał Małemu Księciu wiele cennych nauk. Dopasuj ich zakończenia do rozpoczętych zdań, łącząc je w całość. Przepisz je do zeszytu.

Prawdziwej przyjaźni

nie można kupić.

Dobrze widzi się tylko

przyjaźń pielęgnowana.

Życie nabiera blasku,

kiedy masz przyjaciela.

Najcenniejsza jest

odpowiedzialność.

Przyjaźń to

sercem.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 4

Wybierz jedną z nauk z poprzedniego ćwiczenia i napisz, jak ją rozumiesz.

Ćwiczenie 6

Napisz, w jaki sposób rozumiesz słowo „oswoić” i porównaj swoją definicję z tym, jak lis wytłumaczył je Małemu Księżciu. Wynotuj różnice.

Ćwiczenie 7

Odszukaj w tekście rady lisa i napisz „lisią instrukcję osławajania”.

Ćwiczenie 8

Dopasuj cytaty pochodzące z fragmentu „Małego Księcia” do ich objaśnień z prawej kolumny.

„Lecz jeżeli mnie oswoisz, będziemy się nawzajem potrzebować. Będiesz dla mnie jedyny na świecie. I ja będę dla ciebie jedyny na świecie”.

Zdobywanie przyjaciela jest długim procesem, wymaga starań i czasu.

„Lepiej jest przychodzić o tej samej godzinie. Gdy będziesz miał przyjść na przykład o czwartej po południu, już od trzeciej zacznę odczuwać radość”.

Troska o przyjaciela czyni związek z nim wyjątkowym, a jego samego kimś wyjątkowym dla nas.

„A gdy godzina rozstania była bliska, lis powiedział:
– Ach, będę płakać!”

Przyjaciół wnoszą w nasze życie radość. To ktoś, kogo znamy bardzo dobrze.

„Lecz dla mnie ona jedna ma większe znaczenie niż wszystkie razem, ponieważ ją właśnie podlewałem. Ponieważ ją przykrywałem kloszem. Ponieważ ją właśnie osłaniałem. Ponieważ właśnie dla jej bezpieczeństwa zabijałem gąsienice (z wyjątkiem dwóch czy trzech, z których chciałem mieć motyle). Ponieważ słuchałem jej skarg, jej chwalań się, a czasem jej milczenia. Ponieważ... jest moją różą”.

Przyjaciół to ktoś wyjątkowy. Ktoś, kogo potrzebujemy i kto potrzebuje nas. Przyjaciół odwzajemnia nasze uczucia.

„Jeśli chcesz mieć przyjaciół, oswoj mnie!”

Przyjaciół wybiera się spośród wielu ludzi. Kiedy się już go wybierze, staje się dla nas osobą najbliższą i jedyną.

„Lecz jeśli byś mnie oswoił, moje życie nabrałoby blasku. Z daleka będę rozpoznawał twoje kroki – tak różne od innych”.

Rozstania z przyjaciółmi bywają trudne i łączą się z tęsknotą.

„Jeśli mnie oswoisz, to będzie cudownie. Zboże, które jest złociste,

Z niecierpliwością czekamy na spotkania z przyjacielem, gdyż są one

będzie mi przypominało ciebie. I będę

„Był zwykłym lisem, podobnym do stu tysięcy innych lisów, lecz zrobiłem go swoim przyjacielem i teraz jest dla mnie jedyny na świecie”.

Z przyjaciółmi łączą nas wspomnienia miłych chwil. Czasem coś nieoczywistego, jak kolor czy zapach, może nam o nich przypominać.

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 9

Na podstawie przeczytanego fragmentu określ, jak według słów lisa zachowuje się ktoś oswojony.

Ćwiczenie 10

Na podstawie poniższych fragmentów wyjaśnij, co lis myśli o ludziach.

„Poznaje się tylko to, co się oswoi – powiedział lis. – Ludzie mają zbyt mało czasu, aby cokolwiek poznać. Kupują w sklepach rzeczy gotowe. A ponieważ nie ma magazynów z przyjaciółmi, więc ludzie nie mają przyjaciół”.

„Ludzie zapomnieli o tej prawdzie – rzekł lis. – Lecz tobie nie wolno zapomnieć. Stajesz się odpowiedzialny na zawsze za to, co oswoiłeś. Jesteś odpowiedzialny za swoją różę”.

Ćwiczenie 11

Dobierzcie się w pary. Przekażcie, bez używania słów, koleżance lub koledze następujące informacje:

Lubię cię.

Gratuluję.

Mam mało czasu.

Czekam już bardzo długo.

Czuję zmęczenie.

Boję się.

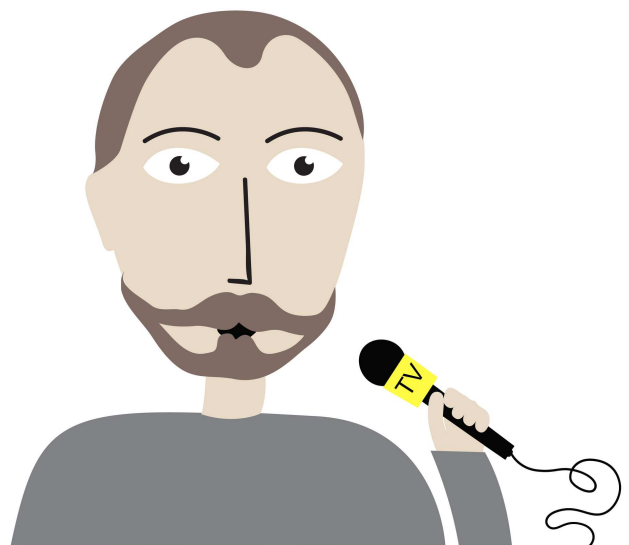
Ćwiczenie 12

Wyjaśnij, jak rozumiesz zdanie wypowiedziane przez lisa: „Mowa jest źródłem nieporozumień”.

Konferencja prasowa

Polecenie 5

- Przygotuj się do konferencji prasowej z udziałem Małego Księcia.
- Ułóż i zapisz na kartce pytania do Małego Księcia.

Dziennikarz

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 6

Napisz tutaj lub w zeszycie rady dla kogoś, kto chciałby:

- oswoić ciemność,
- oswoić nowe, nieznane miejsce,
- oswoić nowy smak.

Wybierz jeden z podanych tematów lub zaproponuj swój. Może masz ciekawszy pomysł na to, co warto oswajać.